

АДАПТАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕРЕХОДУ ДО “ЗЕЛЕНОЇ” ЕКОНОМІКИ

Балан О. М.

*здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового рівня)
за спеціальністю 051 – Економіка*

Міжнародний гуманітарний університет

*Науковий керівник: **Нестерова К. С.***

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри економіки і міжнародних економічних відносин

Міжнародний гуманітарний університет

м. Одеса, Україна

У XXI столітті «зелена» економіка трансформується з елементу екологічної доктрини в ключову складову національних стратегій розвитку. У відповідь на зростаючу загрозу зміни клімату, виснаження природних ресурсів, деградацію екосистем і соціальну вразливість, міжнародні організації, уряди та бізнес-структури здійснюють стратегічний зсув у бік економічної моделі, що забезпечує зниження антропогенного навантаження на довкілля за умов збереження економічного зростання. Центральну роль у цьому процесі відіграє інституційний механізм, який включає систему правових, фінансових, регуляторних та організаційних інструментів, що формують передумови сталого переходу до екологізованої економіки.

Сучасна динаміка глобальних трансформацій – включаючи енергетичну кризу, пандемію COVID-19, геополітичну нестабільність – виявляє критичну залежність економічних систем від природних ресурсів. У цьому контексті посилюється роль державної політики, зорієнтованої на підтримку зеленої трансформації, через податкове стимулювання, зелене бюджетування, субсидії для інноваційних технологій, а також встановлення стандартів викидів і енергетичної ефективності. Прикладом є «Європейський зелений курс», згідно з яким до 2050 року ЄС має досягти кліматичної нейтральності, що супроводжується створенням Фонду справедливого переходу з бюджетом понад 100 млрд євро [1].

За даними Програми ООН з навколишнього середовища, інвестиції у відновлювану енергетику у 2022 році досягли 495 млрд дол. США, що на 17% більше, ніж попереднього року [2]. При цьому країни, що розвиваються, все ще зіштовхуються з проблемою обмеженого доступу до

фінансування, технологій та ринків, що потребує розбудови інституційної інфраструктури для стимулювання зеленого зростання.

Україна, попри війну, задекларувала прагнення до інтеграції у європейську кліматичну політику. Прийняття оновленої Стратегії низьковуглецевого розвитку до 2050 року, а також проєктування Національного плану відновлення після війни з акцентом на зелений розвиток, свідчить про поступову інституціоналізацію екологічних пріоритетів [3; 4]. Разом з тим, низький рівень узгодженості нормативної бази, слабкість регуляторних агентств та брак економічних стимулів залишаються бар'єрами для ефективного впровадження зеленої економіки.

На цьому тлі важливим завданням стає формування ефективної інституційної архітектури, яка передбачає координацію між секторальними політиками, розвиток зеленого фінансування, впровадження системи ESG-індикаторів, посилення екологічного моніторингу та залучення громадянського суспільства. Успішна реалізація таких заходів здатна забезпечити не лише екологічну, а й соціально-економічну стабільність, сприяти зростанню зайнятості у галузях екотехнологій та підвищити адаптивність країни до глобальних викликів.

Література:

1. European Commission. The European Green Deal. Brussels: EU Publications, 2020. 44 p.
2. United Nations Environment Programme. Global Trends in Renewable Energy Investment 2023. Nairobi : UNEP, 2023. 54 p.
3. Програма розвитку ООН в Україні. Зелений відновлюваний розвиток: стратегічне бачення. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine> (дата звернення: 18.05.2025).
4. Кабінет Міністрів України. Стратегія низьковуглецевого розвитку України на період до 2050 року. Київ, 2021. 68 с.